

CETĂȚILE NOASTRE

Ceea ce la dimensiunile hărții este cît împunsătura de peniță, pe teren apare ca un vast triunghi al cărui vîrf, marcat de Cetatea de Scaun a Sucevei, s-a împlîntat în coasta orașului, în timp ce baza, alcătuită din Combinatul de industrializare a lemnului și Combinatul de celuloză și hîrtie, își are reazemul în luncă. Cetății, ferecată în baslioane de către meșterii lui Petru Mușat și ai lui Ștefan cel Mare, i s-a alăturat, la o distanță de peste cinci veacuri, perechea cetăților industriale care prefac buștenii și crengile în plăci poroase, placaje, parchete, mobilă, celuloză și hîrtie.

Priveliștea vecinătății celor trei cetăți, imortalizată pe pinzele multor pictori profesioniști sau amatori și pe milioane de ilustrate alb-negru sau color, sintetizează de minune biografia acestor locuri și le subliniază relieful istoric. Printre zidurile cetății plăieșilor, se văd halele și instalațiile moderne din vale. Își dau mîna aici mărturie de ieri și de azi ale talentelor poporului nostru. Iscusit construită, Cetatea de Scaun nu a cunoscut înfrîngerea. Ea a rezistat pînă și asediului armatelor lui Mahomed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului. Meșterii cetății au fost de-un leat și de o simțire cu creatorii Voroneșului sau Suceviței, capodopere făurite fiecare în cîteva luni de zile, îmbrăcate în picturi pe dinăuntru și pe dinafară, puse astăzi sub egida UNESCO și numite (de către străinii care vin aici în pelerinaj) „a opta minune a lumii”.

Trainicului și frumosului, urmașii făurarilor de ieri le înalță astăzi noi monumente. „Cetățile noastre sînt industria, agricultura, știința și cultura. Un popor care are o industrie puternică, o agricultură puternică, o știință și o cultură înaintată va dăinui peste veacuri și nu va putea fi niciodată înfrînt” — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei conducătorilor de partid și de stat în regiunea Suceava.

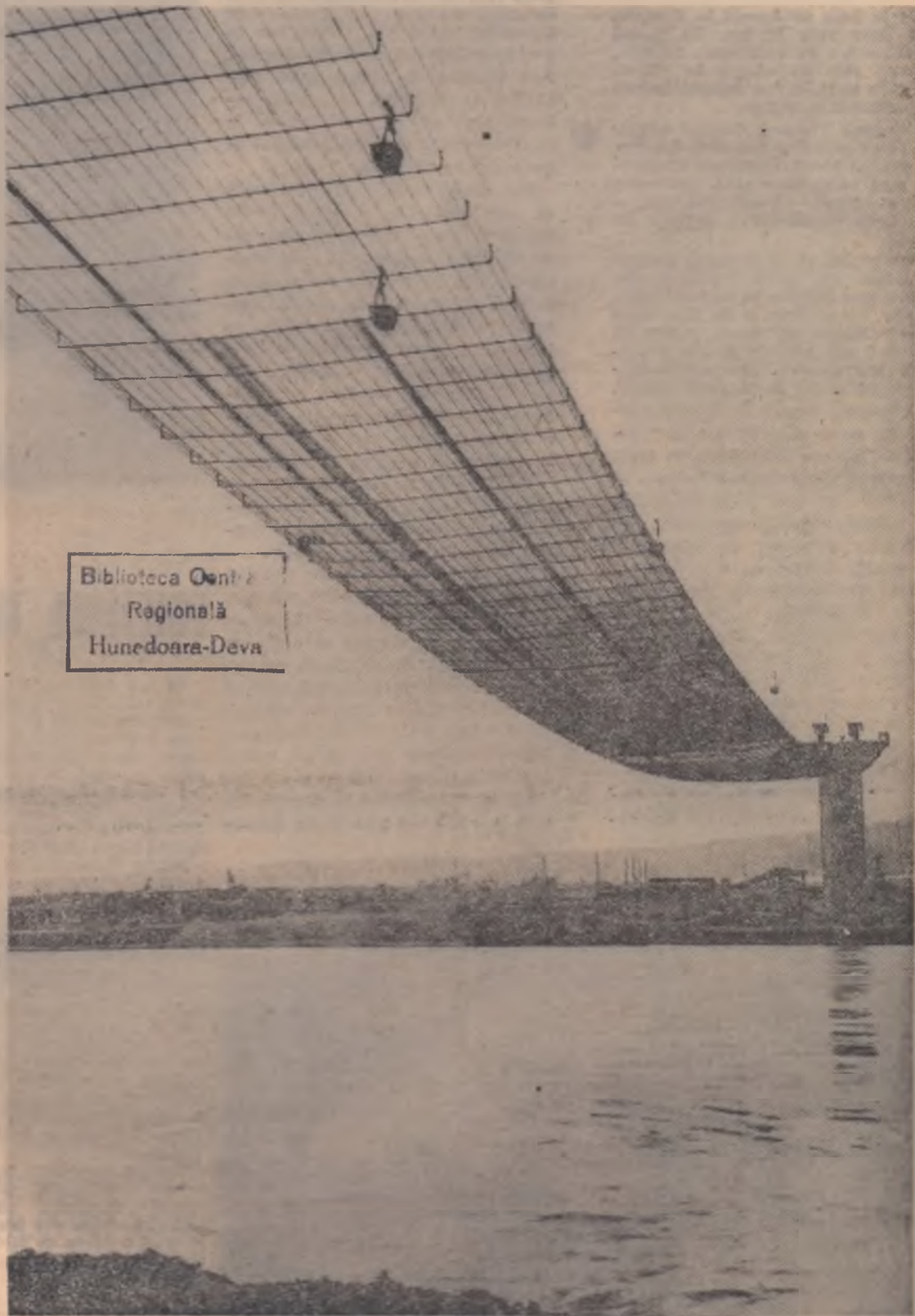
Despre codrii Bucovinei povestesc multi cronicari și neguțători. În adîncimile pădurilor de foioase și molid, la vreme de izbeliște, și-au îngropat păcatele armii și ordii venite să strice țara cu război și prădăciuni. La vreme de pace, stejarii moldovenești aveau căutare și erau lăudați a fi cei mai buni pentru construirea corăbiilor, iar brazii cei drepti ca lumina pentru catarguri. Secțiunile de etnografie ale muzeelor din Suceava și Rădăuți dovedesc ce înaltă măiestrie atinseseră înaintașii noștri în prelucrarea „aurului verde”, începînd cu simpla păcorniță sau cupă ciobănească și terminînd cu casele în întregime făcute din lemn și acoperite cu sculpturi de mare finete și bun gust, așa cum se mai fac și astăzi în sate ca Fundu Moldovei, sate-muzeu, unde toți locuitorii sînt sculptori și innobilează cu dalta fiecare blană, fiecare stîlp.

Din această mare moștenire, în anii din urmă, prin grija partidului, au prins a înflori exploatarea și industrializarea materiei prime pe care o asigură pădurile. Prelucrarea superioară a lemnului în combinatele sucevane, vecine cu Cetatea de Scaun, înregistrează performanțe tot mai bune. Astfel, în ramura economiei forestiere din regiune, valoarea produselor obținute dintr-un metru cub de masă lemnoașă a fost în 1959 de 206,44 lei, în 1966 de 483,32 lei, iar în 1970 va atinge 724,35 lei. La sfîrșitul planului cincinal, prin terminarea lucrărilor de extindere la Combinatul de celuloză și hîrtie, regiunea Suceava va realiza anual 33 la sută din producția de hîrtie a întregii țări. Cît despre producția de cherestea, regiunea Suceava ocupă locul întii pe țară.

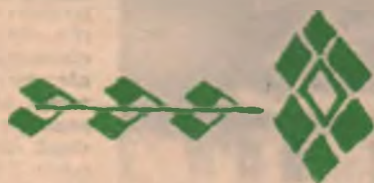
Avîntul economiei forestiere socialiste s-a desfășurat și în Țara de Sus paralel cu acțiunea de refacere și înfînerire a pădurilor. În răstimpul dintre anii 1960—1966, a fost plantată o suprafață de peste 45 000 hectare.

O dată cu peisajul industrial, cîștigă în frumusețe și pădurile. Este o frumusețe nu numai de ordin estetic. Desfătîndu-ne ochiul, constatăm în același timp bogăția. Bogăția și puterea unei țări care lingă cetățile vechi durează nenumărate altele noi.

NICOLAE CULCEA

Funicular la Porțile de Fier.

MUNȚI DE AUR

Pe largul holdei coapte lumina toamnei joacă,
Din scutecele-i aspre porumbul se desghioacă
Și trec mașini, în leagăn, ca niște mari corăbii
Cînd frunzele scorțoase par aplecate săbii.

De le-nfioară vîntul în salturi jucăușe
Și-neonjură strujenii cu zboruri de pănuse
E fiindcă-n slăvi cocorii, spre miază-zi, agale
Cu aripile-ntinse grăbiți își taie cale.

E cîmpul tot un freamăt, un clocot de viață
Și ale nopții brume se string în dimineață
Ca niște merindare ce țin răcoare-n ele
În tainica tăcere a nopților cu stele.

Cînd pe al bolții creștet solarul disc s-așea
În cumpănițuț tremur al ceasului de-amiază
Din marea holdei coapte noi ridicăm tezaur
Munți de-aurite roade, un lanț de munți de aur

VLAICU BÎRNA

LA TISMANA ÎNTR-O GRĂDINĂ

De la Baia de Aramă la Tismana sînt doar vreo 16 km. Cu trenul forestier sau cu autobuzele I.R.T.A., drumul este deopotrivă de plăcut. După ce treci de Apa Neagră, munții se profilează la orizont.

Din gara Tismana, drumul cotește la stînga, șerpuiind apoi mai departe, în sus, pe Valea Tismanei. Propriuzis nu-i vorba de-o vale. Panorama acestui ținut — Valea Tismanei — constituie un adevărat defileu de granit.

Am pornit pe drumeagul străjuit de brazi, am privit îndelung cele câteva case înălțate în mijlocul poienitelor. De o parte și de alta, două siluete masive de stînci, string în chingi o apă grăbită, curată și limpede, ca orice apă de munte. În mijlocul unei rariști m-am oprit locului. O mireasmă bogată de fineață plută în aerul răcoros. De sus, din virf de stei se înfățișează, în toată marea ei — mănăstirea Tismana — una din cele mai vechi mănăstiri. În această temerară construcție, cu înfățișare de cetate, în zidurile ei de granit, îndrăznețe, e o întreagă istorie. Documentele îl prezintă pe Radu I (1377—1384) drept ctitor al acestei construcții, iar drept continuator pe fiul său. La desăvîrșirea mănăstirii și-a dat mult concursul legendarul călugăr Nicodim, venit pe aceste meleaguri de dincolo de Dunăre. În 1406 a poposit aci Mircea cel Bătrîn; în 1458, Tismana a fost vizitată de Vlad Țepeș; aici s-a ascuns Neagoe Basarab, care era ur-

mărit de Mihnea cel Rău. Tismana l-a găzduit apoi pe Constantin Brîncoveanu.

Obiecte de artă de mare importanță fac faima Tismanei. Ancadramentele de piatră ale ușilor, de vest și de nord, datînd din 1541, ori ușile din lemn de stejar din secolul al XVIII-lea (aflate în muzeul mănăstirii), unele ansambluri de pictură din secolul al XVI-lea, te îndeamnă la un dialog cu timpurile trecute. Tot aci, la Tismana, aflîi despre unele obiecte de nepieritoare semnificații ca: vestitul Tetraevangheliar al lui Nicodim, cădelnița de la Tismana, cutia de argint care a adăpostit, se spune, osemintele ctitorului călugăr. Toate acestea pot fi însă văzute în Muzeul de artă al Republicii Socialiste România.

Aici, în împărăția codrilor, se află și vestitul turn al lui Tudor care, la 22 ianuarie 1821, a ocupat mănăstirea, iar la 23 ale aceleiași luni, coborînd în cîmpia Padeșului și-a rostit răsplat țelurile, prin vestita Proclamație.

...După ce faci deci cunoștință cu picturile murale, cu inscripțiile și înfloriturile săpate în ziduri, pe bolta și-n cupola mănăstirii, pe ușile de stejar seculare, depărtîndu-te de turnurile înalte, vei întîlni jos, la poalele mănăstirii torentul Gurniei. Apa țîșnește de sub temelia mănăstirii ca o eșarfă de cristal, coboară apoi urlînd și vijîind de la înălțimi amețitoare, spărgîndu-se în brațele riului Tismana.

Sus, deasupra mănăstirii se înalță un pisc masiv de cremene, piscul Stîrmina. De pe coama piscului, cerul îți pare aproape. La picioarele omului, își poartă lin apele piraie liniștite adormite sub cupola umbroasă a frunzișului. În stînga, se înfățișează pereți de piatră, o linie forestieră și masivii păduroși. Dantelăria pădurilor seculare, a stîncilor din care pornește la vale Tismana, însetată de lumină și depărtări, se imbină în gingășii și sălbătici.

Totul pare o lume de vis, din verticale, din stîncă, din apa în care lumina și intunericul se întînesc, dansează și-și dezvăluie frumusețea.

Vlahuța s-a oprit în aceste locuri și le-a descris în deplina lor măreție. Confruntarea descrierilor făcute cu aproape șaizeci de ani în urmă de către Vlahuța, cu realitatea de azi, duce la corectarea peisajului. Timpul a lucrat și aici în favoarea omului. Satul a ieșit de mult din anonimat. Veșnică a rămas doar natura, codrii seculari, apa cristalină.

Înainte de a părăsi frumusețile pe care le oferă din plin Valea Tisma-

nei, se poate face un scurt popas și la crescătoria de păstrăvi, care se află la numai cîțiva pași de mănăstire. Mai jos, în sat la Tismana, călătorul poate să se oprească o clipă la „fabrica de covoare“. Aici, va face cunoștință cu harnicele făuritoare ale renumitelor covoare oltenesti. Cooperativa meșteșugărească din Tismana este vestită în toată țara și dincolo de hotarele ei în alte 11 țări ale lumii, unde poposesc costumele și covoarele izvodite de miini pri-

cepute. Mitran Elena și Stănescu Polina, două fete la vîrsta de 20 de ani, s-au remarcat printre cooperatoarele fruntașe. Ele și-au făcut ucenicia la această școală cu renume, consfințit și de cele 12 diplome primite la concursurile din țară și din străinătate. Arta tismănenilor e un grai secular cules din munții Gorjului, din coroanele copacilor și cupola albastră a cerului, din șerpuirea rîurilor iuți de munte.

CAROL BORA

Buciumele cheamă la simbră.

Foto : A. SUTH

PRIETENUL TUTUROR

Pe ușa bibliotecii sătești din Ciorgirla, intră Savu Mirea, cooperador. Dă bună ziua, așează pe masă cărțile citite, apoi cere altele tot atît de atrăgătoare. Marin Stoescu, bibliotecarul, se gîndește un timp. Ia cîteva volume de pe policioarele îngrijit orînduite și i le înmînează. Lui Savu nu îi sînt străini autorii. Din operele unora a mai citit, despre alții a auzit doar.

Marin Stoescu știe să-i ajute pe oameni în alegerea unei cărți, care să fie pe gustul și după preocupările lor. Ca să ajungă aici Marin Stoescu a trebuit să-și apropie mai întîi oamenii, să le cunoască preocupările și preferințele. Așa, de pildă, cînd a aflat că pe Gheorghe Andrei îl interesează mai mult problemele sociale, i-a recomandat să citească cîteva din cărțile existente în bibliotecă pe această temă. Pe Niculina Țoroc, care lucrează în brigada legumicolă a îndrumat-o să citească, pe lingă cărțile de specialitate, și lucrări beletristice. Pe fișa ei figurează astăzi opere de Caragiale, Balzac, Tolstoi...

Manole Oprișan și Marin Ciobanu urmează liceul seral. Adeseori îi cer lui Marin Stoescu să-i ajute să-și procure cărțile din programa analitică. Și cînd e vorba de biblioteca personală sătenii se sfătuiesc cu bibliotecarul ce cărți să-și cumpere.

Marin Stoescu nu știe ce-i odihna. Se deplasează la sediul cooperativei și la brigăzi, popularizînd în rîndurile cooperadorilor noutățile agrozootehnice, literare și științifice. Împreună cu activiștii cîmînului cultural organizează întîlniri cu scriitorii, concursuri. Cine știe cîștigă și alte acțiuni. Iar cînd la cinematograful sătesc rulează filme, ale căror scenarii sînt realizate după romane, bibliotecarul face mai întîi prezentarea acestora. Mulți cooperadori după vizionarea filmelor Setea, Răscoala, Pădurea spinzuraților au solicitat cărțile despre care aflaseră o dată cu filmul.

Marin Stoescu muncește cu pasiune. Datorită acestei activități, numărul cititorilor din Ciorgirla este astăzi de aproape patru ori mai mare față de acum doi ani cînd și-a început munca de bibliotecar.

ELENA CREANGĂ

Simbra oilor

Repetată cu același interesant ritual de sute și de mii de ani, poate de pe vremea strămoșilor daci, cum spun bătrînii, simbra oilor constituie și astăzi la oșeni, una dintre cele mai mari sărbători populare.

În fiecare an, la început de mai, chemați de buciume și tulnice oșenii se adună pentru a-și forma turmele care, de la această dată, încep să urce spre munte.

Deși practicile legate de formarea turmelor sînt în general aceleași, la fel ca și în alte regiuni ale țării, în Oaș au o semnificație deosebită. Datul oilor prin strungă, măsuratul laptelui și consemnarea pe răboj a producțiilor găsite, se desfășoară într-un fel aparte, cu meticulozitate și precizie, după un cod oral moștenit din tată în fiu.

Ion Bura, de pildă, oșan pe ale cărui tîmple s-au adunat ghiociei celor aproape 70 de primăveri, buciuma alături de feciorul său, tot Ion Bura, cu același foc ca și acum 50—60 de ani în urmă. La chemările lor și ale celorlalți buciumași și tulnicari, alături de oșenii în portul lor caracteristic, urcau culmile spre Huta-Certeze mii de băimăreni sau sătmăreni, veniți să ia parte la marea serbare cîmpenească.

Pe pajiștile înverzite, scene ale uriașului amfiteatru natural, de o frumusețe pitorească, încă din primele ore ale dimineții, la îndemnul ceterii și a țipărilor, oșenii s-au prins în joc cu oaspeții lor.

Plasat în acest minunat decor, „hanul simbrașilor“, inaugurat cu acest prilej, a întregit atmosfera generală atît prin arhitectura și construcția sa originală, cît și prin vestitele preparate culinare oșenești.

Din desagile oșenilor nu lipseau nici merindele alese și nici uieșile cu vestita țuică de Oaș.

Și așa, din moși strămoși, mărturie a unei vechi îndeletniciri pe meleagurile maramureșene, zilele simbrilor însoțesc cu veselie și alai turmele păstorilor, care vor colînda culmile avîntate ale munților pînă la căderea zăpezilor.

L. ROȘCA

Mănăstirea Tismana — bijuterie de piatră.

Din o sută de locuitori ai Topolovă-
țului întrebați: „Ce profesie aveți?”,
80 au răspuns, siguri de ei: „agricul-
tor”.

O precizare a inginerului agronom,
Mihăileș Radu:

— Ca orice profesie, agricultura are o
producție specifică, mijloace proprii de
producție, și-n spatele ei o întreagă
știință. De mulți ani cîmpul cel mare
este și baza de producție, dar și un
vast teren de experiență. Misiunea mea
științifică e mult ușurată de cei cărora
m-am obișnuit să le zic „colaboratorii
mei științifici”. Sînt cei peste 200 de
absolvenți ai cursului agrozootehnic, re-
crutați din rîndul cooperativilor.

Petru Miclăescu, șeful brigăzii de
cîmp din Șuștra, declară: Fac agri-
cultură de mult, dar necesitatea orga-
nizării muncii la cîmp abia acum am
înțeles-o. Odată, ara fiecare cînd voia
și la ce adîncime voia, dar acum treaba
asta se face numai la semnalul științei.
N-am uitat timpul cînd ne încolțea
grîul în stoguri pînă îi venea rîndul
la batoză, iar acum recolta de pe
600 hectare ajunge, în decurs de 12 zile,
din lan în hambare. Eu aș așeza me-
canizarea în frunte ori de cîte ori s-ar
vorbi de progresul tehnic în agricultură.
Mă întrebați de profesie. Nu numai că
am profesie, dar eu spun că-i și fru-
moasă. Acum particip la concursul re-
gional „Cine știe agricultură cîștigă”.
Am bibliotecă agrotehnică acasă, dar
iată că sînt în buletinul de participare
întrebări care mă pun pe drumuri...

Văd buletinul. Omul îl poartă peste
tot și-l completează pe unde apucă.
Inginerul e asaltat cu întrebări, fiindcă
Miclăescu nu-i singurul participant.
Cei care au alcătuit buletinul îi silesc
pe concurenți (și bine fac) să cerceteze
un mare număr de surse de informare
agricolă și cu fiecare clipă, capătă con-
tur material ideea amintită:

„CINE ȘTIE AGRICULTURĂ CÎȘTIGĂ”

Nimeni n-a inventat fraza aceasta
în afară de viața însăși. Ea este ade-
vărul de bază al profesiei. 15 șefi de
echipă pe care i-am întrebat: aveți
de gînd să prestați munca de acum

Cîteva milioane de oameni din țară lucrează nemijlo-
cit în agricultură. Ocupația aceasta le dă sensul existen-
ței, e un factor în făurirea personalității, le hărăzește
satisfacții materiale și morale.

— Este agricultura o profesie? — se pune întrebarea.

— Este de cînd ea a încetat să fie o corvoadă și umi-
lință, de cînd dispune de mijloace de producție puter-
nice, de cînd bunul plac și hazardul au fost înlocuite cu
legi științifice precise, de cînd relațiile de producție și-au
schimbat aici conținutul. Agricultura cunoaște o ne-
încetată diversificare și specializare, scutește tot
mai mult efortul brut, dînd omului timpul de gîndire pentru
adîncirea fenomenelor complexe de care depinde soarta
producției. Prin mijloacele materiale cu care e înzestra-
tă agricultura se apropie tot mai mult de caracterul
producției industriale. Sarcinile ce revin agriculturii so-
cialiste, privind asigurarea unui volum sporit de bunuri
agroalimentare, ne obligă să considerăm cum se cuvine
profesia de agricultor ca și necesitatea perfecționării ei
neîncetate.

profesiunea: agricultor

Anchetă socială în comuna Topolovăț-Banat

și în viitor? — au spus, cu mici deo-
sebirii:

— E lucru mare să știi să conduci
și să organizezi. Am vrea să facem
asta și-n viitor.

— Și de ce ar depinde lu-
crul acesta?

— Să ne ținem la curent, să
învățăm ce-i nou. Altfel te
trezești la coada căruței. Nu
mai vorbesc cît de valabil e a-
devărul acesta pentru brigadi-
erii și membrii consiliului de
conducere.

„Cine știe cîștigă...” Ce-ai
cîștigat mata? îl întrebăm pe
îngrijitorul de porci Valeriu
Robescu, despre care inginerul
spune că-i dă pe miini fără
grijă rețeta de hrănire a ani-
malelor.

— În patru ani am cîștigat
cu ai mei, numai bani, 104 000
lei. Am casă cu cinci odăi.
Mi-am pus gard de fier și am
luat televizor. M-a întrebat
într-o zi un tinerel:

— Bade, la matală acolo la
porci, nu miroase urît?

— Ba, că nu miroase a sul-
fină, da' ia poftim de miroase
ici — și i-am pus carnetul
C.E.C. sub nas...

Acolo unde apare știința,
dispar bijbiiala și teama de
necunoscut.

— Aveți siguranța că obți-
neți producțiile planificate?
— îl întrebăm pe tînărul pre-
ședinte Ioan Josu, dorind să
ilustrăm totodată precizarea
făcută la începutul acestui
text.

— Pînă nu de mult, efecti-
vul brațelor de muncă a mar-
cat tendința de scădere. Am
apelat atunci la mecanizare.
Ni s-au repartizat noi tractoa-
re de 65 HP., semănători mo-
derne, agregate pentru recol-
tarea furajelor. La grajduri
s-a introdus mulsul electric.
Arătura e mecanizată în în-
tregime, prașila în proporție
de 90 la sută, recoltatul cerea-
lelor 78 la sută (socotiți tere-
nurile inaccesibile pentru
combine). Primul factor pe
care se bazează siguranța pro-

ducției (așa cum este și în industrie)
e înzestrarea materială și am amintit-o
întîi. Dar în agricultură pot apărea sur-
prize. E de văzut însă cu ce efecte.
În 1964, seceta ne-a găsit nepregătiți
și am plătit cu o parte din producție.
Din experiență, fie ea și negativă, se
învăță. De atunci, ceea ce se numește
la noi în agricultură factorul natural
a dat în anii următori peste soiuri
rezistente, peste un teren bine pregă-
tit, peste irigare, peste oameni căliți.
De atunci se poate vorbi de o mai
mare siguranță, de o dinamică ascen-
dentă a producțiilor, a veniturii, a va-
lorii zilei-muncă, a prestigiului...

Reprezentăm mai jos, din spusele
președintelui, această „curbă a sigu-
ranței”.

	Fond de bază la 100 ha.	Venit la 100 ha.	Grîu kg. la hectar	Porumb kg. la hectar	Lapte litri
1964	187 782	142 761	2 110	2 960	273 632
1965	203 427	242 820	2 043	3 182	314 424
1966	233 437	303 500	2 317	4 077	378 321

N.B. Sporul de venit pe 1966 a fost
de aproximativ 2 milioane față de ci-
frele planificate. C.A.P. Topolovăț a
împărțit pentru zilele-muncă 1,3 mi-
lioane mai mult, a vărsat la casa de
pensii cu 200 000 lei peste prevederi.

VĂ IUBIȚI PROFESIA? DE CE?

— O iubim și n-am părăsi-o — răs-
pund cei întrebați. Și înțelegem din
ce spun că o iubesc nu fiindcă au moș-
tenit-o, nu fiindcă așa s-au pomenit,
ci fiindcă schimbările structurale pe-
trecurte în cuprinsul acestei meserii le-au
relevat ca pe o noutate neașteptată
conștiința și mindria profesională.

Nicolae Gruici, brigadier, spune: Îmi
place să văd cum crește grîul sub ochii
mei, să-i grăbesc creșterea cu lucrări
bune și cu îngrășămint. Facem efort

fizic mai mic cu randament mai mare.
Înainte stam prăbușiți pe plug. Acum
poți, dacă vrei, să stai prăbușit pe
carte. (Are bibliotecă personală).

— De ce-ți place meseria? — între-
băm pe președinte.

— Să conduci e și meserie și artă.
Îmi place să lucrez cu oamenii. Am
înțeles rolul covirșitor al factorului or-
ganizatoric în producție. Personal mi-am
corectat pornirile, procedeele de lucru
mi-am creat, ajutat de experiența colec-
tivă, un echilibru profesional și moral.

— Dorești să faci același lucru și
în viitor?

— Da, dar în alte ipostaze. Mă lupt
să termin cu bine liceul, să mă înscriu
la facultate, pentru ca să pot fi un
președinte de unitate agricolă cu o
deplină competență științifică.

La alegerea profesiei decid adesea
înclinațiile personale. Pentru cei care
lucrează în sectorul zootehnic acționea-
ză hotărîtor dragostea față de animale.

Magdalena Pantea, îngrijitoare de vi-
ței: Cînd intru în grajd întind boturile
umede spre mine. Îi hrănesc cu bibe-
ronul, îi cîntăresc și mă bucur că-s
din zi în zi mai grei. În ziua cînd
îi predau sînt tristă și nu-mi mai aflu
locul.

Mircea Neanoșovici, conductor de a-
telaje: De mic am pasiunea cailor. Nu
m-aș putea despărți de ei.

Alții, fără să nege importanța sec-
torului zootehnic, spun: „Îmi place
munca la cîmp”.

CUM MUNCEȘTI AȘA TRĂIEȘTI

În toate cazurile întîlnite în de-
cursul acestei anchete răspunsurile oa-
menilor ne-au dezvăluit relația plină
de semnificație dintre profesie și viață.
Cînd își alege profesia fiecare se gîn-
dește că aceasta îi va da și cheia exis-
tenței. C.A.P. Topolovăț asigură mem-
brilor săi o bază materială prosperă.
În decurs de trei ani (1964—1966) valo-
rea zilei-muncă înregistrează aici ur-
mătoarea creștere: 20,76 lei, 32,25 lei,
37,60 lei.

„Cîștigul bun creează premisa stabili-
tății, iar stabilitatea îi ajută pe oa-
meni să pătrundă tainele procesului de
producție. Cei de la cîmp ajung să cu-
noască pulsul pămîntului; cei de la
ferme, reflexele fiecărui animal” —
spune inginerul agronom Mihăileș.

Venitul agricultorului cu al oricărui
meserias se răsfrînge în bunăstarea
personală.

— Ce asemănări găsiți între satul
dumneavoastră și orașul cel mai apro-
piat — Timișoara să zicem — și cum
acționează ele asupra oamenilor? (Răs-
punde Ioan Josu):

— Am un frate doctor la Timișoara.
Între confortul lui și al meu nu e nici
o deosebire, după propria-i mărturisire
— Sînteți singurul în situația aceas-
ta?

— Cel puțin 150 de familii din 380
trăiesc în condițiile civilizației urbane.
Celelalte tind spre aceasta. Procesul de

urbanizare îi face să se simtă bine în
satul natal.

Gheorghe Miat, contabil la C.A.P.:
Am trăit 12 ani la oraș și pot compara.
Există în sat complex comercial, bru-
tărie, croitorie, farmacie, cizmărie etc.
Iar după cîte văd cursa spre moderniz-
zare continuă.

Ion Peri, brigadier zootehnic: Dum-
nica șoseaua seamănă cu străzile orașu-
lui. Cînd ies ai noștri la plîmbare nu-i
deosebești de orașeni. Cu două decenii
în urmă purtau opinci cu gurgui și iz-
mene largi.

Toșa Teodor, zidar: Mi-am făcut casă
în „patru ape” ca cele de la oraș. Casele
se fac acum cu baie. Apa e urcată în-
tr-un bazin aflat în pod cu motoras
electric.

...Dragostea pentru profesia de agri-
cultor nu-i numai o chestiune idilică.
Ea are și un solid fundament material.
Iar agricultura socialistă e în stare să-l
creeze.

De aceea, cînd l-am văzut pe Valeriu
Robescu mestecînd în uruiala porcilor
iar peste cîteva ceasuri stînd, cum zice
el „domnește”, pe divan și privind la
televizor mi s-a părut faptul acesta
cît se poate de firesc.

IDEALA PENTRU
DE CUSUT
MASINA
UZUL CASNIC
Jleana

Se poate procura și cu plata în rate de la
MAGAZINELE UNIVERSALE ȘI SPECIA-
LIZATE ALE COOPERATIVELOR
DE CONSUM

CHIPUL ȚĂRANULUI ÎN PROZA ROMÂNĂ

Pată din Orăștie.

Criticul ieșean Garabet Ibrăileanu publica în revista Viața românească nr. 3/1907 articolul Țăranul în literatura românească, un adevărat rechizitoriu la adresa scriitorilor vremii. Comentind atitudinea acestora față de țărănimea adinc frământată atunci, după ce sublinia elogios aportul substanțial al lui Vlahuță, Delavrancea, Creangă, Pop Reteganul, Coșbuc și Goga, criticul ieșean tragea concluzia plină de amărăciune: „Afară de rare excepții...”, scriitorii ori au ignorat țărănimea, ori au idealizat-o falsificând-o, creind o țărănime de carnaval, ridicolă, ceea ce a fost cu atita mai primejdios, cu cit literatura aceasta putea înșela, făcând să se creadă că țăranul e fericit...” În încheiere, autorul se întreba: „...durerile din acest moment ale poporului român sînt ale facerii sau ale morții?”

Suita de articole despre chipul țăranului în proza românească, pe care o inaugurăm cu numărul de față, își propune să întărească adevărul că durerile de atunci au fost ale facerii.

Universul nostru rural se oferă ochilor contemporani ca o latură a „miracolului românesc”.

Nu, nu-i nevoie să străbați țara întreagă pentru a te convinge de existența acestui miracol, să vezi Bucecea nouă și veche, Pipirigul ori Broștenii de azi, Drăgăneștii Olului ori Stoicăneștii Argeșului... Închide ochii și pune un deget pe hartă, la-nțimplare, identifică locul și mergi de-l cercetează.

Lasă de-o parte investițiile centralizate sau obștești și cercetează gospodăriile individuale.

Dintre sutele de mii de case noi, ridicate în anii aceștia, vei găsi destule și-n satul în care te vei opri, și-ntr-ele, nu trebuie să te miri, vor fi și unele cubiste, răsfațate într-o bogăție de soare, ori altele tăinuindu-și prezența de vile după perdelele sonore de frunzișuri, cu porți împodobite brincoșian sau cu ziduri în calcio vecchio.

Intrînd, vei zăbovi să iei seama la arhitectura, desenele și culorile teracotelor, mobilelor, să constați chipul nou al interioarelor țărănești...

Dacă ești invitat, rămii la masă. Au devenit inactuale versurile:

„Cînd văd cite-un țăran mîncînd
la masă
O ciorbă bună de găină grasă,
Eu mă-ntristez, fiindcă ghicesc pricina:
Ori e bolnav țăranul, ori... găina”.

Timpurile care au născut aceste versuri au murit.

N-au trecut decît 60 de ani de la furtunosul '907. Toront de minie flămîndă, țărănimea s-a ridicat din bordeie și mizerie, cu arme din unelte primitive încercînd să ardă cu fierul roșu al focului buboaielor conacelor, gest suprem al unei gloate care protestează la porțile istoriei.

11 000 de jertfe au însemnat 11 000 de petiții adresate umanității în care mai credea: „Oameni buni, dați-ne flacăra înțelegerii să ne lumineze drumul care duce dincolo de suferințele noastre. Forță avem, priviți-o! Este însă oarbă și din pricina asta neputincioasă. Cu forța care a îngrozit pe stăpîni — fiindcă numai de frică și de groază ne schingiuieste și ne ucide la ziduri — îi vom arunca de pe grumazul nostru unde s-au cocoșat și unde nu-i mai putem răbda”.

Și lumina s-a aprins. Sub faptul drapelului cu stea, minunea, „miracolul românesc” de la sate, s-a împlinit. Și impetuos urecușul continuă.

Pentru cinstirea în eternitate a memoriei celor care s-au jertfit, celor care

LA PORȚILE DE FIER

Din apele spumoase cascade de
Vor răsări pe locuri pe unde-a fost
doar
Nestăvilita forță de mii de mîni putere
Lumina diafană o trece
Cu trudă-a dăltuit-o în stîncă, omul
fau
Să-nșiruie în țară noi licurici de aur
Și-n fiecare piatră pe drumu-acesta nou
Se-nscrie-ncet pe vreme un nume de
erou.

ARISTICĂ BĂGHINĂ

RĂZBUNAREA PĂRINȚILOR

Într-una din zile, mă înapoiam cu na din desișul de sălcii din bălțile nării. M-am oprit să mă odihnesc după atita umblet — la o căsuță ălată în pădure. Bătrînul pădurar a oferit un scaun la umbră și, după vorbirăm de una, de alta, îmi zise:

- Nu v-am mai văzut pe aici.
- Sînt de la București. Am venit în țată la un prieten din Fetești. Vreau cunosc bălțile. Imi place mult ătoarea, pescuitul. Azi o luai așa, de ul singur, în recunoaștere. Dar d-ta iești cu familia?
- Cu baba. Ea e plecată la țîrg, după ăpărături. Nici eu nu sînt din partea ălui. Ne-am aruncat soarta, pe mine e bătrînă, în pustietățile astea. Adică eu am vrut să ne depărtăm de e... De patru ani ne-am așezat aici.
- Vreo întîmplare, vreun necaz?
- Necaz, blestem, știu eu?

Bătrînul tăcu. Scosei din buzunar un net de țigări și-i oferii una. Bătrînul ă, îmi mulțumi.

Aveți copii? Rude pe undeva?
Nu, n-am nici un fel de rude. ă am avut un băiat!

ă opri stingherit și îngîndurat. Părea e dă o luptă în sufletul lui. Să ească, sau nu? Se uită lung în mel.

Dumneavoastră sînteți un om

străin și nu știu dacă ne vom mai vedea, dar... simt nevoia să vorbesc, să-mi „răcoresc” sufletul.

Trase adinc din țigară.
- Sîntem de fel de prin Vilcea, de la poalele munților. Aveam căsuța noastră, gospodărie bunicică unde trăiam cu baba. Aveam un singur băiat. Era lumina ochilor noștri. L-am dat la carte la oraș. Învăța bine și a intrat la facultate. A ieșit inginer. Asta prin '43. Apoi a venit războiul și, vreme de doi ani, de băiatul nostru n-am mai auzit nimic. Prin '45, cînd s-au terminat luptele, au început să vină acasă soldați de pe fronturi. Au venit și din satul nostru. Cîțiva băieți care aveau ocupații în altă parte, în alte localități, au venit să-și vadă părinții. Al nostru n-a venit. Nu ne-a trimis nici veste. Ne-am perpelit ca pe jărăgai! Abia pe la sfîrșitul anului ne-a trimis și el citeva rînduri, că e sănătos, s-a întors de pe front și are serviciu bun în București. De atunci n-a mai dat nici un semn de viață. Și așa au trecut luni, ani. L-am căutat prin București la adresa unde spunea că lucrează. Nu l-am găsit, era trimis în delegație... M-am întors acasă. Oftam și așteptam vreo veste de la el. Nimic!

- Ce mai știți de băiat? mă întrebau vecinii. De ce nu vine să vă vadă?

- E bine, răspundeam, ne scrie mereu, e sănătos, e inginer la București, și-l ocupat, are răspundere mare.

Mînteam. Mi-era rușine de oameni. Ce era să le spun? Să-l fac de ris? Plecam din cînd în cînd din sat și lipseam două-trei zile. Ședeam la niște neamuri. La înapoiere, spuneam tuturor că am fost la băiat. E bine, sănătos, dar îi ocupat pînă peste cap...

Și într-o zi, după cinci ani de așteptare, am simțit că mi se rupe ceva în piept. Sufeream de două ori. Întîi de dorul lui și al doilea mă copleșea mila de bătrînă cînd o prindeam jelînd într-un ungher, cu lacrimile șiroaie pe obrazul uscat de durere. N-am mai putut răbda și am țipat:

- Taci! Noi nu mai avem băiat, fiindcă el nu vrea să mai aibă părinți.

Bătrînul își șterse fruntea de sudoare cu o batistă. O mototoli în palme. Imi mai ceru o țigară și urmă:

- Și în vîlmășagul zbuciumărilor, un gînd a înmugurit în capul meu: să plec din sat, să nu-i mai aud pe oameni întrebîndu-mă de fiu-meu. Bătrînei nu i-am spus nimic. Am plecat de acasă mîncînd-o că mă duc iar să-l caut. Am venit însă pe meleagurile astea unde aveam un cunoscut. Și mi-am făcut un rost aici, unde mă vedeți. Apoi m-am înapoiat în satul meu, am vîndut casa. Vecinilor le-am spus că ne mutăm la București, la băiat.

Bătrîna a încercat să se împotri-vească.

- După ce mi-am pierdut feciorul, să pierd și casa și tot?... Dumnezeu țî-a luat mințile, omule!

Mi se îneca sufletul de durere. Și cînd s-a mai liniștit i-am zis:

- Ascultă-mă, noi tot nu mai avem băiat. El e mort pentru noi. Ograda, livada, casa, toate ne amintesc de el. În altă parte, o să uităm mai ușor. Și în afară de asta, vreau să-l pedepsesc. Auzi babo? Vreau să-mi răzbun toată durerea ce ne-a pricinuit-o. Poate că într-o zi — cine știe — o să-și aducă aminte de noi și-o să ne caute. Nu ne va mai găsi. Și atunci, dacă va mai avea inimă îl va chinui dorul de părinți, așa cum ne-am chinuit noi de dorul lui. Îl vor întreba poate copiii — nepoții noștri — pe care nu-l vom cunoaște niciodată: „tu ai avut mamă și tată? Unde sînt ei acum?” Să nu știe să le răspundă și să sufere și el cum suferim noi.

Bătrînul s-a oprit deodată din vorbă. A tras din țigară și a arătat cu mîna o bătrînă care venea pe cărare printre sălciiile pletoase.

- Uite că vine baba! Să nu-l spuneți că v-am povestit!

Și după ce și-a șters o lacrimă dintre gene, a schimbat numaldecît vorba.

LUI ASCA

at jugul nevoilor și al umilin-
colele pe care le vom publica
un pios omagiu.
generațiile tinere, peisajul
ran al satului românesc în
dezvoltare, confortabil, din ce
apropiat de cel al orașului,
ntre bucuria de a fi ceea ce
zuința unor noi împliniri, se
tenire.

a înțelege drumul greu al
pină la revoluția noastră so-
latele din cărțile de istorie,
în piatră, în lemn sau în
sint concluzente, dar reci.
te date trebuie retopite în
fermecate ale laboratoarelor
vestite apoi cu graiul scriito-
etului ca să încălzească inimi,
ă și să înaripeze.

le care vor apare în cadrul
tipul țăranelui în proza româ-
adresează acestor generații
ie să desăvîrșească începutul
aur, învățând în același timp
l spre fericire nu este de-a
odată pavat.

AUREL IORDACHE

Plutaș de pe Bistrița.

DIN PRODUCȚIA CERCURILOR LITERARE

HOLDELE LUMINEAZĂ

stau în cîmp, tulburat,
de atingerea țărnelui, marea.
n spice, stelele coboară în fiecare
noapte
zorii, și cerul miros a grîne coapte.

Holdele luminează zborul zilelor,
mpovărat de lumină
pămîntul calm al pînii,
amenilor se închină.

Cuvintele de dragoste ale pămîntului
sînt holdele grele;
cu oamenii, pămîntul
comunică prin ele.

FLORIN MANEA

VEȘNICIE

Cu brațul plin de grîne și de stele
deschide toamna ușa casei mele —
se scurge aur roșu din castani
pe drumuri noi cu oameni năzdrăvanți.

Un timp slăvit de-amurguri violete,
își scutură bogatele lui plete

pe rod bogat, sub înțelepte astre,
spre veșnicirea visurilor noastre.

CONSTANTIN GAVRILIU

eni cu cravate purpurii

Bună dimineața, prieteni cu cravate purpurii! Bună dimineața, în strălucitoarea primăvară a patriei și a virstei voastre de liliac înflorit! Rostesc urarea și mi se pare că aud pădurile răsunind de glasurile voastre. Urcă în raza de soare și în frunză cu dragostea pentru tulpină și lujer crescînd din mîinile voastre spre azur. Rostesc bună dimineața și vă zăresc cățărîndu-vă pe piscuri, să învățați ce înseamnă îndrăzneala și îndrjirea. Și piscurile scipeso cu licăriri culesse din minunile adevăru- lui și minunile basmului ca să vă facă urcușul mai ispititor. Zic bună dimineața și vă găsesc pe miriști înrouate adunînd spice ca să descoperiți încă o taină a muncii. Și spicele pe care le-ați cules s-au prefăcut în mulțumire. Soptesc bună dimineața și vă găsesc în băncile voastre aplecați asupra cărților; cei mai buni dintre cei buni, cei mai harnici dintre cei harnici, cei mai veseli dintre cei veseli, cei mai îndeminateci dintre cei îndeminateci — iată piscurile pe care vreți să le atingeți și le atingeți!...

Bună dimineața, prieteni cu cravate purpurii! Aud trompetele și tobele voastre răsunînd pe toate cele șasesprezece picioare de plai, guri de rai ale României, vestind sărbătoarea voastră și a noastră, sărbătoarea virstei de liliac înflorit a tuturor fiindcă astăzi, de ziua pionierilor ne sînt și nouă sufletele invadate de liliac înflorit, de copilărie, de bucurie, ne retrăim anii mărunți sau îi trăim pentru întia oară frumos și bogat, așa cum vi i-am pregătit pe ai voștri.

Așadar, bună dimineața, prieteni cu cravate purpurii! Rostesc de ziua voastră această străveche urare omenească și parcă vă aud răspun- zînd din piscuri, din ani, din cetăți ale soarelui, din palate ale bucuriei românești, din viitor și de pretutindeni: „Bune și luminoase vor fi întotdeauna diminețile patriei!... Slavă celui ce ni le-a dăruit și ni le străluminează mereu!”

Bună dimineața, prieteni cu cravate purpurii! Am venit, întreg poporul acesta de meșteri Manole, cu inimile pline de dragoste și dor, să vă sărutăm pe frunți de ziua aceasta a virstei voastre de liliac înflorit.

DRAGOȘ VICOL

În rubrica Adrese către redacție este publicată o scrisoare semnată P. Argeșel din care spicuim:

Nu știu ce mă face să tresalt de bucurie și să mă simt cuprîns de niște sentimente nepricepute de dragoste cînd văd anunțîndu-se că ați atras de partea d-voastră și pe d-nul Coșbuc, l-ați luat alături spre continuarea și ducerea la bun sfîrșit a operei ce cu destul succes ați înzu- gurat. Cucerire mare și plină de folos. Poetul spiritului românesc, scriitorul ce simte și exprimă așa de bine cu- getul, pornirea și graiul poporului nostru.

Coșbuc va ști să puie și nuanța vederilor sale sănă- toase în valoroasa revistă Albina și întocmai ca acea excepțională specie de insectă al cărui nume răsună azi de la un colț la altul al țării, va alege nectarul dulce al florilor și ni-l va da să-l gustăm sub formă de miere.

Scrisoarea, poate puțin naivă dar plină de simțire, nu era întimplătoare. Chiar în același număr articolul intitulat CUM E FĂCUTĂ LUMEA ȘI DIN CE? stă mărturie asupra atenției cu care autorul Firelor de tort ostenea în a explica unui număr cit mai mare de cititori de la sate, mai puțin umblați prin școli înalte, felurite cunoștințe despre natură.

E lucru de mirare că iarna pe suprafața pămîntului e un ger de crapă lemnele, iar în adîncimile pămîntului, după cum spun învățații, e veșnic o văpaie de foc nestins care topește și pietre și fier și tot felul de metale.

Învățații spun, că precum la suprafața pămîntului e mai multă apă decît uscat — de trei ori e mai întins oceanul decît pămîntul uscat — tot așa în întregimea pămîntului e mai mult foc decît pămînt rece. Pămîntul e un glob mare de foc peste care s-a prins o coajă subțire de pămînt și pietre și pe această coajă stau munții și apele și orașele, și oamenii și pădurile cu tot felul de fiare. Și spun învățații că această coajă rece a pămîntului nu e mai groasă, făcînd potrivire de măsură la mărime, decît coaja unui ou. Cit de mult e albușul și gălbenușul și cit de subțire e coaja peste ele, așa de mult e focul din pămîntul nostru și așa de sub- țire e coaja pămîntului.

Acum toate sînt bune, dar dv. sînteți oameni cu minte și nu credeți pe cuvînt ori ce vi se spune. Parcă văd cum dați din cap și ziceți: „Ei! Aș vrea să văd eu pe un învățat ca acela și să poftescă să-mi răspundă la ce i-aș spune eu. Să-mi spuie adică:

1. De unde știe d-lui, că e foc nestins în adîncimea pămîntului? Dar la urmă haid să zicem că este, dar

2. De ce nu se topește coaja aceea a pămîntului, dacă e așa de subțire? De atîta foc ar trebui să se topească! Și dacă nu l-aș infunda pe învățatul meu cu asta apoi l-aș întreba:

3. De ce nu crapă coaja pămîntului, dacă e subțire? De ce nu plesneste de greutatea munților și a orașelor?”

Frumoase întrebări. Dar îl rog pe cititorul care le-a pus, să nu-și facă neastîmpăr, căci îi voi răspunde eu. Dar din capul locului vă mărturisesc că eu nu sînt învățat și că nici eu n-am crezut d-întîiu cele ce mi le-au spus învățații. Dar am văzut că au dreptate, și o să vedeți și dumneavoastră. Eu nu cer să mă credeți pe cuvînt; eu vin ca avocatul, cu dovezi. (...)

Reproducînd începutul materialului — pentru ca cititorul de azi să-și poată da seama de felul în care autorul își construia argumentația articolelor sale de știință popularizată, de modul în care căuta să utilizeze frazele cele mai plastice, comparațiile cele mai pe înțelesul țărănilor — ne-am înde- plinit și promisiunea făcută cititorilor acestei rubrici cu cîteva numere în urmă.

ALBINA din primul an de apariție

Răstorni din întâmplare, în timpul mesei, solnița cu sare sau risipești fără voie câteva boabe de piper. Jumătate în glumă, jumătate în serios, cei din jur nu întirzie să te prevină: „Te cerți cu cineva!” sau: „Veți avea o supărare!” Iar dacă, prin coincidență, și se întâmplă să ai în timpul zilei vreo supărare mărunță îți vine imediat în minte scena și te întrebi: „Nu cumva boabele de piper sînt de vină?” Și, deși sîntem siguri că nu există nici o legătură între gestul neîndeminatic din timpul mesei și cele ce ar urma, unii mai sînt totuși înclinați să admită că necazul li se trage din cauza sării sau piperului vărsat.

În bugetul familiei noastre, cheltuielile pentru sare sau piper reprezintă o parte neînsemnată. Cine ar socoti „pagubă” dacă, din greșeală, copilul risipește un pumn de sare sau câteva boabe de piper? Dar aceasta, subliniez, pentru noi. Să nu uităm însă, că sînt regiuni în lume unde sarea este extrem de prețuită, pentru că se aduce de la mari depărtări și cu multe greutate. Aceasta este situația îndeosebi pentru Africa ecuatorială, Peninsula Arabică ș.a. Mult timp, unele triburi africane au folosit sarea ca... monedă.

Aceeași situație era și cu piperul. Cînd a fost adus pentru întâia oară în Europa, în perioada evului mediu, piperul, ca și celelalte condimente aromate, se vindea la un preț fabulos, avînd, la greutate, o valoare mai mare ca aurul. Este deci cu totul explicabil că atunci pierderea unor boabe de piper să fi

SAREA VĂRSATĂ ȘI GĂLEATA GOALĂ

ADEVĂR ȘI SUPERSTIȚII

fost socotită o pagubă reală și... un motiv de gîlceavă.

Cu toate că, datorită lărgirii schimburilor comerciale piperul și sarea au încetat a mai fi produse „de lux”, obișnuința a conservat vechile obiceiuri și irosirea unor cantități, cît de mici, de sare sau piper, mai provoacă încă, mașinal, replica cunoscută.

Cînd norocul stă pitit în găleată...

Pe ulițele satului trece un mic alai sărbătoresc însoțit de nelipsitul taraf de lăutari. Tineri frumos gătiți însoțeso mirele și mireasa care se-ntorc de la fintină cu un hîrdăiaș plin cu apă și împodobit cu ștergare înflorate. Este un obicei nelipsit din ceremonialul de nuntă în unele regiuni ale țării noastre. Pe alocurea, trecătorii aruncă bănuși în vasul nuntașilor și socotesc că întîmpinarea alaiului le va fi... de bun augur.

Sînt pe globul pămîntesc regiuni foarte sărace în apă, unde ploile sînt o raritate și capătă semnificația unei adevărate binefaceri. În regiunile Peninsulei Arabice, în deșertul Saharei sau pe malurile stîncioase ale Mediteranei, aprovizionarea cu apă a orașelor și satelor e și astăzi o problemă arzătoare încă nerezolvată. Sînt așezări omenesci în nordul Africii unde cel mai apropiat izvor se afla la... 10—15 km. Aducerea apei pentru trebuirile gospodărești răpește locuitorilor mult timp și le cere mari eforturi.

Procurarea apei constituia o grea problemă pentru călătorii care străbăteau în trecut deșerturile folosind ca mijloc de transport caravanele de cămile, din care cauză călătoria dura adesea săptămîni de zile. Unele izvoare, situate în oazele risipite la mari distanțe în deșert, puteau seca sau dispărea sub dunele de nisip, mutate din loc în loc de vînt. Ajunși la un asemenea izvor, dinainte știut, călătorii constatau cu groază că apa dispăruse. Iar dacă întîlneau în cale pe alți călători ce veneau dinspre izvor cu burdufurile goale, acest fapt constituia un indiciu clar că izvorul secătuisese și ca atare, un semn de chinuri și suferințe ce-i așteptau în drumul lor prin pustiu. Astfel s-a înrădăcinat treptat credința că întîlnirea cu cel ce poartă vasele goale este un semn „rău”, aducător de neplăceri și invers — vasele pline sînt semne de „noroc”, „reusită” etc. Superstiția s-a răspîndit cu timpul și în regiuni unde apa nu constituie o problemă și s-a păstrat datorită unei tradiții de conservare ce caracterizează în general credințele superstițioase. În fond, experiența îndelungată a oamenilor, viața lor de zi cu zi demonstrează că reușita sau nereușita nu trebuie căutată... în găleată, ci este consecința firească a activității oamenilor, a capacității lor de făurire a unor asemenea condiții, care să ducă la izbîndirea tuturor năzuințelor lor spre mai bine.

AURELIAN TACHE
lector universitar

MICROBI FOLOSITORI OMULUI

Au trecut mai bine de 200 de ani de cînd omul a descoperit că viața pe această planetă nu este reprezentată numai prin viețuitoare vizibile ci și prin viețuitoare care nu se văd cu ochiul liber. În afară de lumea plantelor și animalelor, pe care omul le întîlnește la fiecare pas, există și lumea plantelor și animalelor invizibile, lumea microbilor, cum i se mai spune, care este prezentă peste tot. Ea însoțește omul producîndu-i și multe ne cazuri (boli) dar și multe bucurii. Unii microbi sînt indispensabili în prepararea unor alimente, a băuturilor și a altor produse industriale.

Dintre microbii folositori omului amintesc în primul rînd drojdiile (drojdia vinului, drojdia de bere etc.). Acestea sînt ciuperci inferioare și reprezintă rase diferite ale speciei *Saccharomyces cerevisiae* (ciupercă zahărului).

Drojdia vinului și drojdia de bere sînt socotite ca cele mai vechi plante de cultură. Din timpuri vechi omul le-a dat îngrijire fără să-și dea seama de acest lucru. El a transformat mustul de struguri în vin ajutat de drojdia vinului fără însă s-o cunoască. Prepararea vinului, ca și a berei, de altfel, era practică în Egipt și Caldeea.

Ceea ce se petrece cu mustul de struguri se petrece și cu sucirile de palmieri, de mesteacăn, cu mierca diluată cu apă etc., deci cu toate lichidele

dulci. Ele se prefac, datorită drojdiilor, în băuturi înepătoare.

Prepararea piinii este opera drojdiei de bere. Piinea are la bază fermentarea zahărului și maltozei din făina de cereale. În timpul acestui proces ia naștere gazul numit bioxid de carbon care realizează dospirea și puținul alcool care dă gust plăcut piinii.

În natură există drojdiile și bacteriile care produc fermentația lactică, proces în care se formează acid lactic. Numele de acid lactic vine de la lapte. Laptele este infectat cu microbi ca bacteriile acidifiante (*Streptococcus lactis*, *Lactobacterium* etc.) încă de cînd se mulge. Lor li se datorește acrirea laptelui și a smîntînei. Zahărul din lapte, lactoza, sau resturile de lactoză din smîntînă, sub acțiunea bacteriilor amintite se transformă în acid lactic.

Fermentația lactică stă la baza obținerii pe cale industrială a diferitelor produse lactate: iaurt, lapte acru, kefir etc. Drojdia de bere și bacteriile acidului lactic transformă laptele în kefir, un produs lactic prețios, saturat cu acid carbonic conținînd 0,73 la sută acid lactic, tot atît alcool, 3 la sută grăsimi și 2,6 la sută zahăr.

Murarea legumelor (a castraveților și a verzei) este un proces de fermentare lactică. La fel însilozarea furajelor. Prin însilozare produsele cu valoare nutritivă redusă — paie, frunzele, tulpinile de cartof și de sfeclă, de floarea soarelui și alte deșeuri agricole — se

GRIJA PENTRU PUI ÎN LUMEA ANIMALELOR

Cine dintre noi nu a urmărit cu interes și simpatie păsările care zboară purtînd în cioc un material de construcție ingenios cu care construiesc uneori adevărate opere de artă. Sau cine nu a rămas uimit în fața unor harnice furnici care tîrăso după ele paie sau grăunțoare de cîteva ori mai grele decît ele. Și toate acestea pentru a asigura puilor un cuib în care să trăiască și să se dezvolte în condițiile cele mai bune. Grija pentru pui, pentru urmașii care vor continua specia, este unul din fenomenele care au atras atenția fiecăruia dintre noi, ca să nu mai vorbim de sumedeniile de lucrări științifice în care sînt studiate comportările impresionante ale anumitor animale. Așa, de pildă, te impresionează activitatea febrilă a furnicilor care construiesc în subteran camere, galerii, coridoare, clădind cuibul în care își vor depune ouăle. Sau albinele. Matematicienii au arătat că albinele au rezolvat o problemă foarte importantă: celulele faurizorilor au forma care poate conține cea mai mare cantitate de miere — hrana puilor — cu cel mai mic consum de material de construcție (ceara). Albinele își împart activitatea. Se știe că stupul are o femelă care depune ouă — matca — apoi masculi și albine lucrătoare. Dintre lucrătoare, unele zidesc celule, altele culeg nectar și polen, altele apă. Grija pentru urmași merge pînă acolo încît albinele doici nu au altă activitate decît aceea de a îngriji cu multă atenție larvele pînă la ieșirea albinei tinere.

Se cunosc nenumărate cazuri în lumea animalelor cînd grija puilor o poartă numai tatăl. Un exemplu e ghidrinul, un pește care trăiește și la noi în țară, ierneață în mare, dar primăvara se îndreaptă spre gurile fluviilor pentru a depune ouă. El construiește cuiburi mari cît o nucă din plante lipite între ele cu o substanță cleioasă. În cuibul astfel pregătit este adusă o femelă care își lasă ouăle, apoi alta și alta, după care masculul depune lapții și păzește ouăle 12—14 zile pînă la ieșirea micilor peștișori din icre. Chiar și după aceasta, tatăl își veghează

puii cîteva zile și nu-i lasă să se împrăstie pînă cînd nu are siguranța că se pot descurca singuri.

Este adevărat că există și părinți mai puțin grijulii. Așa este foarte cunoscut cucul, care își depune ouăle în cuibul altor păsări, lăsînd pe seama acestor „părinți adoptivi” grija puilor lui. Interesant este însă faptul că ouăle de cuc fiind colorate foarte diferit, femela își depune ouăle numai în cuibul acelei păsări care are ouă asemănătoare cu ale ei. Așa încît mama „adoptivă fără voie” nu își dă seama că în cuibar i s-au strecurat ouă străine și descoperă acest lucru cînd pușorii gălăgioși încep să ceară hrană. Și cel mai lacom dintre pui este puilul de cuc care, dezvoltîndu-se destul de repede, aruncă din cuibar pușorii mai slabi.

La pinguini grija pentru pui merge pînă acolo încît se amenajează un fel de „creșe” unde puii sînt adunați toți la un loc și păziți cu strînsnicie de supraveghetori severi care îi pun la punct pe nedisciplinați cu lovituri de cioc, în timp ce părinții sînt în apă și caută hrană.

Uneori grija și dragostea pentru pui merge pînă la sacrificiu. Astfel, sînt păsări ca ciuful de pădure, picio-rongul, potîrnichea etc., care la apropierea de cuib a unui dușman și în special la apropierea vîntătorului încearcă să-i atragă atenția asupra sa pentru a-l îndepărta de cuib. Mai întîi zvicnește ca o săgeată drept în sus și apoi cade ca și cum ar fi fost rănită și începe să se zbată, face pe oloaga, schiopătează, se tirăște, își leagă o aripă ca și cum ar fi frîntă și încet, încet, ajunge să îndepărteze de cuib musafirul nepoftit. Această manevră ar putea-o costa viața pe grijulia mamă.

Șirul exemplelor s-ar putea lungi mult. În special la animalele care dau naștere la urmași puțini, această grijă pentru pui îmbracă forme deosebite, care uneori pră cu ciudățeni, dar de fapt reprezintă acel minunat instinct care și în lumea animalelor creează mame desăvîrșite.

ELENA MANTU
cercetător științific principal

transforma în nutreț pentru vite. Bacteriile care produc fermentarea lactică a acestor produse lucrează în lipsa oxigenului din aer. Datorită activității lor, murăturile și furajele capătă un gust mai bun și sînt mai asimilabile de către organismul omului și al animalelor.

Dacă vinul se lasă într-un vas deschis, curînd se oțetește.

Anumite bacterii ca *Bacterium orleanense*, *Bacterium acetigenum*, *Acetobacter linum* etc. în prezența oxigenului din aer transformă alcoolul din vin în oțet, adică în acid acetic. Cu ajutorul acestor bacterii se obține în industria chimică oțetul din soluții apoase de vin, bere, extrase apoase din fructe de tot felul, din pesmeți de făină neagră și alte substanțe.

Gustul și mirosul brînzei se datorește tot microbilor. Unii microbi ca *Propionibacterium schermani*, *Propionibacterium freudenreichi* etc. descompun resturile de lactoză în cantități mici de alcool, de acid lactic, butiric, propionic și formic și grăsimea în acizi grași. Alcoolul cu acizii amintiți dau naștere la esterii care, împreună cu acizii grași, dau gustul și mirosul brînzei.

Microbii sînt și mari producători de medicamente, grăsimi alimentare, de acid citric și de vitamine. Astfel, din unele mucegaiuri se extrage penicilina (*Penicillium notatum* ș.a.). Alte mucegaiuri înrudite cu *Penicillium*, cultivate pe medii lichide ce conțin zahăr din

lemn (xiloza) produc 30—50 la sută grăsimi. Pe această cale se obțin grăsimi alimentare și tehnice.

Puțină lume știe că acidul citric, atît de mult folosit în medicină și în tehnică, nu se mai extrage aproape deloc din lămii, ci se obține din fermentarea melasei cu ajutorul unor mucegaiuri și îndeosebi mucegaiul negru-*Aspergillus niger*. Acest acid rezultat din fermentație nu se deosebește cu nimic de acidul obținut din lămii.

Din microbi se obțin și vitamine. Din drojdia de bere, una din ciupercile cele mai bogate în vitamine, se extrage vitamina B₆, B₁₂ și vitamina H, precum și o substanță asemănătoare grăsimii — ergosterina — care se transformă în vitamina D cînd este iradiată cu raze ultraviolete. Preparatele noastre pure de vitamină D, folosite la prevenirea și la tratarea rahitismului, provin din ergosterină de origină microbiană. Se extrage din drojdie sau din masele de ciuperci rămase după fabricarea penicilinei din ciupercă *Penicillium*.

Am prezentat numai cîțiva microbi folositori omului. Ei însă nu sînt singurii. Omul are datoria să-i cultive, să-i selecționeze. Cu cît omul va arăta mai mult interes acestor viețuitoare, va reuși să-și ușureze traiul, să creeze produse alimentare și tehnice mai bune.

Prof. dr. docent H. CHIRILEI

C
COOP

Nu aruncați sticlele și borcanele goale!

Cooperativele de consum CUMPARĂ de la dumneavoastră CU PLATA PE LOC orice cantități de sticle și borcane goale prin:

- toate magazinele care vînd produse alimentare;
- centrele speciale de achiziții de sticle și borcane;
- achizitori autorizați care se prezintă la domiciliu.

Important: SE CUMPARĂ sticle și borcane goale atît DE LA POPULAȚIE cît și DE LA INSTITUȚII sau INTREPRINDERI (spitale, creșe, cantine etc.).

LOZ ÎN PLIC

Jucînd la LOZ ÎN PLIC puteți cîștiga imediat premii în bani și obiecte. Se pot câștiga autoturisme: „Renault 10 Major”, „Moskvici 408”, „Wartburg 312/1”, „Fiat 850”, „Wartburg Lux”, „Wartburg-Standard”, „Trabant 601” și motociclete, televizoare, frigider, aparate de radio, aspiratoare, ceasornice, biciclete, mașini de cusut, aparate foto, picupuri și premii în bani de cîte 20 000 lei, 10 000 lei, 5 000 lei ș.a.

Oriunde vă aflați jucați la LOZ ÎN PLIC.

Reînnoiți-vă abonamentele la revista

ALBINA

CĂMINUL ÎNFLOREȘTE LA CEL CE ECONOMISEȘTE

Reumatici și suferinzi de dureri articulare, aplicați pe locul dureros „Compressa termogenă” care alină durerile de mijloc, sciatică și lumbago, prin acțiunea revulsivă și căldura profundă pe care le provoacă. Respectați modul de întrebuințare. Un pachet costă 5,40 lei. De vînzare la farmacia, drogherii și puncte farmaceutice din țară.

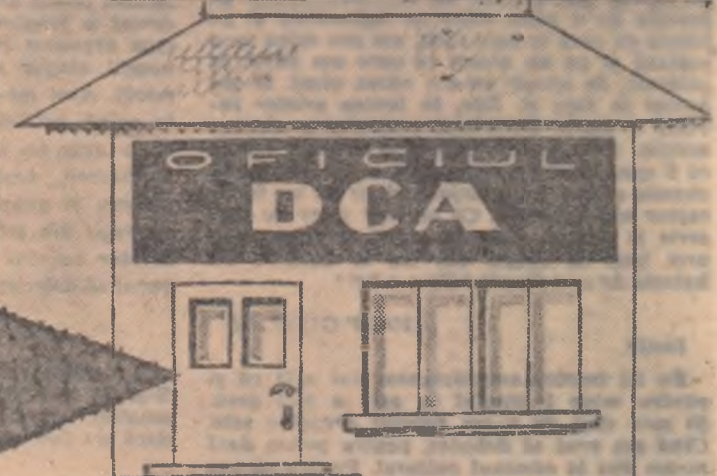
5286 A

Săteni!

Valorificînd prin organele D.C.A. lînă, gogoși de mătase, piei și păr de animale precum și deșeurile textile și de hîrtie, obțineți importante sume de bani care contribuie la sporirea venitului gospodăriei dv.

Oficiile D.C.A. și achizitorii lor vă oferă în schimb la prețuri avantajoase, vase emailate, fire de bumbac, țesături textile și alte produse strict necesare în gospodăria dv.

OFICIUL D.C.A.

SPECTACOLE CU MUZICĂ LA RM. VILCEA

Dintre toate interjecțiile (pleosc, fleosc, harșt, zît, bir, zdup, trosc, hir, mîr, jart, hodoronc, zdrono etc) cea mai puțin agreabilă mi se pare scîrț. Ea reproduce cel mai nesuferit zgomot din natură scîrțitul. Nu am văzut pe nimeni căruia să-i placă scîrțitul, indiferent unde și cum s-ar produce acesta. E drept, pe vremea burtăverzimii, cineva a avut proasta inspirație să inventeze pantofii cu scîrț. Micul burghez, rotofei și mărginit, neavînd alte calități, vroia să atragă atenția asupra lui prin scîrțitul pantofilor. Moda pantofilor cu scîrț nu a dăinuit însă, fiind total lipsită de bun gust. De atunci incoace toată lumea e de acord, fără rezerve, că scîrțitul nu poate fi suportat. Mai mult decît atît, e suspect și dăunător. Ca dovadă atunci cînd într-o anumită împrejurare lucrările nu merg cum trebuie și se întrevede o neregulă, oamenii zic:

—Aici, scîrție ceva!
Deci, a scîrții a devenit în asemenea cazuri sinonim cu a nu fi în regulă.

Cititorului îi va fi greu să creadă că mai există totuși și din aceia cărora le place scîrțitul. Am aflat de existența lor la Casa de cultură din Rm. Vilcea.

—Cum, în orașul dv. mai sînt susținători ai scîrțitului?

—Sînt.

—Și cum se manifestă ei?

Drept răspuns, am fost dus în sala de spectacole și invitat să mă așez într-un rînd de scaune. Nu m-am așezat bine, că m-am și umplut de groază. Șirul de scaune a scos un scîrțit insuportabil, în care se amestecau atîtea scrișnete, vaiete, troznete și pîrieli, de parcă cineva s-ar fi căznit să facă din aceste scaune un diabolic instrument de tortură.

Am fost invitat cu amabilitate să mai încerc un scaun. Același scîrțit infernal.

—Cînd sînt zeci de spectatori, ce se întîmplă?

—Dacă se mișcă, nu se mai aude nimic de pe scenă. Dacă stau țepeni cît ține spectacolul, fac sciatică lumbago, spondiloză, encefalită, migrenă și astenie nervoasă.

—Imi închipui că vine lumea buluc.

—Da, în 1966 am realizat numai o treime din planul de venituri extrabugetare.

—Și de ce nu se iau măsuri să se aducă niște scaune ca lumea?

—Măsuri s-au luat. Cu vreo doi ani în urmă, s-au alocat 200 000 lei care, nefiind folosiți la timp, s-au pierdut. Apoi, ne-au fost trimise de la București cîteva sute de scaune tapitate cu pluș roșu. Sfatul popular raional n-a mai vrut să ni le dea, pe motiv că Rm. Vilcea devenise între timp oraș de subordonare regională, casa de cultură, pe numele căreia s-au aprobat scaunele, trecînd la oraș. Au început certuri. Regiunea discretă, nu s-a băgat. I-a lăsat pe tovarășii de la raion să-și facă ambiția și să bage o parte din scaune într-o sală oarecare de ședințe, iar altă parte s-o repartizeze unor cămine culturale sătești, unde, unor spectatori necunoscuți catifeaua le-a plăcut atît de mult, că au intrat cu briceagul în ea.

Deci, cei cărora le place scîrțitul sînt gospodarii care au lăsat casa de cultură fără scaune. Nu s-au putut despărți de scîrțitul celor vechi. Îl vor ca ilustrație muzicală. Dar dacă le place scîrțitul, de ce refuză invitațiile la spectacole?

Lucru hotărît: aici scîrție ceva.

NICOLAE VLAHU

ZIMBIȚI VĂ ROG...
dacă puteți

Iată cum arată una din străzile principale ale comunei Negru Vodă (Dobrogea). De-o parte și de alta există trotuare, iar între ele un minunat teren arabil. Nu cumva această stradă o fi prevăzută pentru însămînțare?

Foto: PETRE LAZĂRESCU

„AUTOCRITICA”

Da, recunosc tovarășii, sîntem vinovați. Merităm și sancțiunea, și amenda și așa mai departe.

Eu, ca președinte al C.A.P.-ului din Slobozia Conachi, raionul Galați, nu am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru ca juninca să nu cadă în groapă. Căci lingă grajd este o groapă cu apă. Nu am săpat-o eu, nu am umplut-o cu apă, dar noi toți am privit-o cu ușurință. Nu am combătut-o. Și nu numai eu. Am trecut pe lingă ea și eu, și inginerul, și brigadierul, și ingrijitorii.

În acea groapă a căzut într-o noapte o junincă. Din cauza noastră. Pentru că nu i-am făcut educația necesară. Junincii, că gropii nu se putea. Cineva trebuia să plătească paguba. Și doar nu se putea să fie cineva din afară. Nu, trebuie să fie cineva de aici, din mijlocul nostru. Măg alții s-a propus s-o plătească ingrijitorii care au fost de serviciu în noaptea aceea. Însă nu ar fi fost just să suporte numai ei paguba. Noi toți sîntem de vină. Așa că fiecare dintre cei 13 ingrijitori de animale a fost pus să plătească 116 lei.

Măsura este binevenită, iar simplul fapt că unii nu au fost de serviciu în acea noapte, nu le scade cu nimic din lipsuri, ci aș putea spune dimpotrivă. Au fost ajutați să înțeleagă ce apasă pe umerii noștri. Noi, nu numai că am acoperit prețul junincii, dar am mai realizat și un venit suplimentar de 516 lei, astfel încît putem avea mindria că am contribuit o dată în plus la întărirea C.A.P.-ului.

Așa că eu propun ca groapa să fie menținută dat fiind că se dovedește a fi o sursă de venituri.

Pt. conf. A. CROITORU

—Măi vecine, mai curăță și dumneata șanțul din fața casei, că-mi fuge mereu porcul acolo!

Desen de T. PALL

corespondență

Dragă Andrei,

Poate că are să te mire hotărîrea pe care am luat-o dar am simțit în mine — așa deodată — o chemare. Chemarea am simțit-o într-o după-amiază fix la ora 17 (după cum se poate constata și din procesul verbal alcătuit la miliție), pe cînd mă aflam la restaurantul nostru din Singiorgiu de Pădure. Subit m-am hotărît să mă fac solist. Mi-a spus mie cineva că la căminul cultural avem și soliști vocali, și la vioară, și la acordeon, dar eu m-am îndreptat către tobă. Probabil fiindcă la tobă nu se cîntă... Se bate! Și pînă să mă opresc la ea — că era cam departe, tocmai în colțul celălalt al localului — am exersat nișel. Mai întii i-am dat una lui Nicolae Bartos, pe urmă un cap în gură lui Matei Bernat (că eu știu să bat și cu capul, sper să ajung un virtuos al instrumentului) și, înainte de a pune mina pe mătorelele și pe befele cu care se bate toba, am pus mina pe o mătură și pe un scaun cu care am bătut la cetățeni. În sfîrșit mi-am văzut visul. M-am așezat în fața ei. Dar, în lumea artelor invidia e mare. Bateristul localului a chemat miliția. Din invidie, precis și nu din teamă că îi sparg instrumentul, cum a pretins. Toată chestia a fost un aranjament ca să nu încurajeze noile talente. Că eu sînt șofer, de meserie și cunosc bine legea. N-ai voie să te urci beat la volan, dar nu la baterie. Că bateria de ce-i făcută? Ca s-o bei!

IOSIF GIURGIU

Iosife,

Eu îți înțeleg amărăciunea, dar află că și pentru mine începutul în artă a fost greu. Și asta deși eu n-am repetat greșelile tale. Cînd am vrut să debutez, pentru prima dată m-am dus la căminul cultural. Pentru că așa trebuia să faci și tu: la cămin e nevoie de

artiști amatori, acolo sînt ei încurajați și nu la restaurant unde se produc cei profesioniști.

Deci, după ce am plecat de la bufet (că noi la Iceland — Tg. Mureș n-avem restaurant ca voi) m-am oprit la căminul cultural. Aici se desfășura un program de acrobații și circ. Totul era organizat. Erau vreo sută de spectatori; se plătea doi lei biletul de intrare, aveam deci toate condițiile pentru ca să-mi desfășor talentele. Și le-am arătat eu acrobații. Mai întii la sol. De fapt eu desfășuram o adevărată acrobație chiar pe stradă. Toți martorii spun că nu mergeam pur și simplu, ci executam tot felul de figuri care de care mai în zigzag. Pe urmă m-am cățărat pe bănci. Iar apoi am vrut să fac o piramidă și i-am sărit în circă unuia pe care-l ochisem încă de la bufet. Dar cei de pe scenă nu mă încurajau de fel și-i dădeau înainte cu circul. Atunci le-am arătat eu circ. Mai întii am încercat o jonglerie cu bănci (dac-ai fi văzut cum aruncam cu băncile după ei ai fi recunoscut singur că figura ta cu scaunul e... mică). Apoi mi-am scos cămașa și, cu cuțitul în mină, am sărit pe scenă. Cred că voiam să le arăt un număr de înghițit cuțite. Dar spectatorii, neștiind că în reprezentație nu figurau și animale sălbatice, s-au speriat și au fugit din sala căminului. Așa că, datorită acestor oameni neînțelegători de artă, n-am putut să debutez de tot.

ANDREI KURCSI

N.A. Acest schimb de scrisori este imaginar. S-ar putea însă, ca între timp, cei doi „artiști amatori” să fi luat legătură prin viu grai, dacă ați fost duși cumva la aceeași „gazdă”.

VLADIMIR PANĂ

